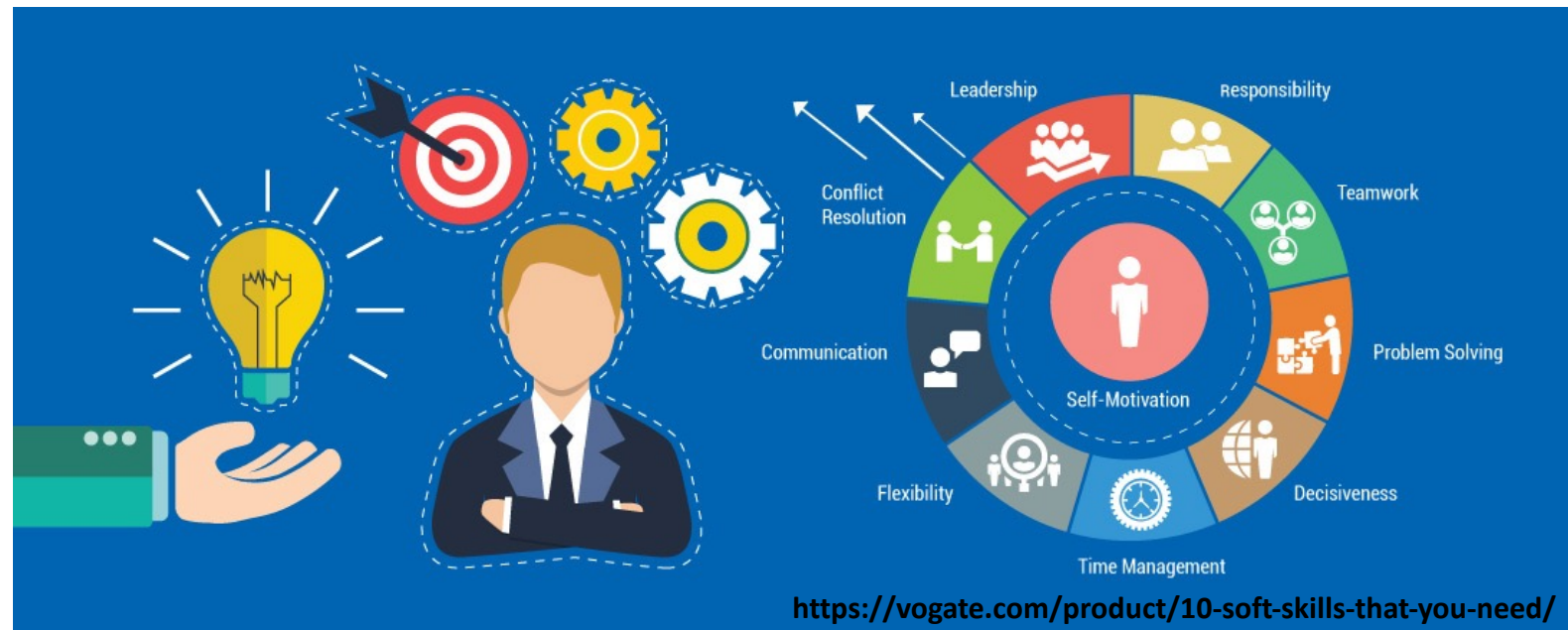

Наскрізні вміння – спільні для всіх компетентностей

Чому це наш «не відмінник» став таким успішним в бізнесі/у своїй справі?

- Софт-скілз (soft skills)
- М'які навички
- Гнучкі навички
- Навички 21 століття
- **Наскрізні вміння**
- ...

[Coursera](#), всесвітньо відома освітня онлайн платформа, у своєму блозі стверджує, що дослідницька компанія Wonderlic підрахувала: 93% роботодавців вважають soft skills суттєвими під час прийняття рішень щодо найму на роботу. А дехто з них взагалі відстоює думку, що зазначені навички навіть більш цінні та значущі, ніж технічні.

Рівень успіху вже давно перестав залежати тільки від того, наскільки добре використовуються засвоєні знання.

Концепція нової української школи (2016)

“КАНВА” РОЗВИТКУ УЧНЯ. КЛЮЧОВІ КОМПЕТЕНТНОСТІ І НАСКРІЗНІ ВМІННЯ

СПІЛКУВАННЯ ДЕРЖАВНОЮ (І РІДНОЮ У РАЗІ ВІДМІННОСТІ) МОВАМИ									
СПІЛКУВАННЯ ІНОЗЕМНИМИ МОВАМИ									
МАТЕМАТИЧНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ									
ОСНОВНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ У ПРИРОДНИЧИХ НАУКАХ І ТЕХНОЛОГІЯХ									
ІНФОРМАЦІЙНО-ЦИФРОВА КОМПЕТЕНТНІСТЬ									
УМІННЯ ВЧИТИСЯ ВПРОДОВЖ ЖИТТЯ									
ІНІЦІАТИВНІСТЬ І ПІДПРИЄМЛИВІСТЬ									
СОЦІАЛЬНА ТА ГРОМАДЯНСЬКА КОМПЕТЕНТНІСТЬ									
ОБІЗНАНІСТЬ ТА САМОВИРАЖЕННЯ У СФЕРІ КУЛЬТУРИ									
ЕКОЛОГІЧНА ГРАМОТНІСТЬ І ЗДОРОВЕ ЖИТТЯ									
	ВМІННЯ ЧИТАТИ	УМІННЯ ДОНОСИТИ ДУМКУ	КРИТИЧНЕ МИСЛЕННЯ	ЛОГІЧНИЙ ЗАХИСТ ПОЗИЦІЇ	ІНІЦІАТИВНІСТЬ	ПРОБЛЕМИ, РИЗИКИ І РІШЕННЯ	ЕМОЦІЙНИЙ ІНТЕЛЕКТ	РОБОТА В КОМАНДІ	ТВОРЧІСТЬ

Закон про освіту (стаття 12)

«Спільними для всіх компетентностей є такі вміння: читання з розумінням, уміння висловлювати власну думку усно і письмово, критичне та системне мислення, здатність логічно обґрунтовувати позицію, творчість, ініціативність, вміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, приймати рішення, розв'язувати проблеми, здатність співпрацювати з іншими людьми.»

Освіта є основою інтелектуального, духовного, фізичного і культурного розвитку особистості, її успішної соціалізації, економічного добробуту, запорукою розвитку суспільства, об'єднаного спільними цінностями і культурою, та держави.

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про освіту

(Відомості Верховної Ради (ВВР), 2017, № 38-39, ст.380)

{Закон визнано таким, що відповідає Конституції України (є конституційним), згідно Рішенням Конституційного Суду № 10-р/2019 від 16.07.2019}

Державний стандарт базової середньої освіти

9. Наскрізними в усіх ключових компетентностях є такі вміння:

1) **читати з розумінням**, що передбачає здатність до емоційного, інтелектуального, естетичного сприймання і **усвідомлення** прочитаного, **розуміння** інформації, записаної (переданої) у різний спосіб або **відтвореної** технічними пристроями, що охоплює, зокрема, уміння **виявляти приховану** і очевидну інформацію, **висловлювати припущення, доводити надійність аргументів**, підкріплюючи власні висновки фактами та цитатами з тексту, висловлювати ідеї, пов'язані з розумінням тексту після його аналізу і добору контраргументів;

2) **висловлювати власну думку в усній і письмовій формі**, тобто словесно передавати **власні думки, почуття, переконання**, зважаючи на мету та учасників комунікації, обираючи для цього відповідні мовленнєві стратегії;

3) **критично і системно мислити**, що виявляється у визначенні характерних ознак явищ, подій, ідей, їх взаємозв'язків, **умінні аналізувати та оцінювати доказовість і вагомість аргументів** у судженнях, зважати на протилежні думки та контраргументи, **розрізняти факти, їх інтерпретації**, розпізнавати спроби **маніпулювання даними**, використовуючи різноманітні ресурси і способи оцінювання якості доказів, надійності джерел і достовірності інформації;

Державний стандарт базової середньої освіти

(продовження)

4) **логічно обґрунтовувати позицію** на рівні, що передбачає здатність висловлювати *послідовні, несуперечливі, обґрунтовані* міркування у вигляді суджень і висновків, що є виявом власного ставлення до подій, явищ і процесів;

5) **діяти творчо**, що передбачає креативне мислення, *продукування нових ідей*, доброзичесне використання чужих ідей та їх доопрацювання, застосування власних знань для створення нових об'єктів, ідей, уміння випробовувати нові ідеї;

6) **виявляти ініціативу**, що передбачає *активний пошук і пропонування* рішень для розв'язання проблем, активну участь у різних видах діяльності, їх ініціювання, прагнення до *лідерства*, уміння брати на себе *відповідальність*;

7) **конструктивно керувати емоціями**, що передбачає здатність *розпізнавати* власні емоції та емоційний стан інших, сприймати емоції *без осуду*, адекватно реагувати на конфліктні ситуації, розуміти, як емоції *можуть допомагати і заважати в діяльності*, налаштовуючи себе на пошук внутрішньої рівноваги, конструктивну комунікацію, зосередження уваги, продуктивну діяльність;

Державний стандарт базової середньої освіти

(продовження)

8) **оцінювати ризики**, що передбачає вміння *розрізняти прийнятні і неприйнятні ризики*, зважаючи на істотні фактори;

9) **приймати рішення**, що передбачає здатність обирати *способи розв'язання проблем* на основі розуміння причин та обставин, які призводять до їх виникнення, досягнення поставлених цілей з *прогнозуванням та урахуванням можливих ризиків та наслідків*;

10) **розв'язувати проблеми**, що передбачає вміння *аналізувати* проблемні ситуації, *формулювати* проблеми, висувати *гіпотези*, практично їх перевіряти та *обґрунтовувати*, здобувати потрібні дані з надійних джерел, *презентувати та аргументувати рішення*;

11) **співпрацювати з іншими**, що передбачає вміння обґрунтовувати *переваги взаємодії під час спільної діяльності*, *планувати* власну та *групову роботу*, *підтримувати* учасників групи, *допомагати* іншим і *заохочувати* їх до досягнення спільної мети.

Вчителі зазвичай користуються не стандартом при підготовці до уроків, а програмами

- В освітніх галузях чинного Державного стандарту базової середньої освіти є ВСІ наскрізні вміння
- В програмах ???
- В уроках?

Як формувати і оцінювати (на прикладі співпраці)

Вчителі, що працюють на одній паралелі/в одному класі:

- Визначення наявного рівня вміння в учнів цього класу після початкової школи
- Узгодження переліку наскрізних вмінь, що будуть формуватися
- Узгодження критеріїв і показників їх оцінювання
- Розподіл (за вчителями)

Приклад для умовного 5 класу

№	Що має бути сформоване (на кінець 5 класу)	Хто ознайомлює	Термін
1	Розуміння значення групової роботи, вміння підбадьорювати учасників групи, допомагати їм у виконанні завдань	Вчитель математики	
2	Виконання ролі у групі, запропоновану групою, розрізнення відмінності ролей лідера і виконавця	Вчитель іноз. мови	
3	Вміння розрізняти ролі у групі, розподілити ролі в групі. Пропонувати нові ідеї та напрямки діяльності, якщо виникають труднощі	Вчитель природознавства	
4	Планування виконання своєї роботи відповідно до ролі в групі	Вчитель праці	

Приклад критеріїв для критичного мислення

Після 6 класу

Підкріплюю свою думку аргументами і даними, вирізняю причинно-наслідкові зв'язки. Пояснюю, чому інформація має особливе значення, зв'язавши її з досвідом, знаннями і переконаннями.

Роблю висновки щодо нових ідей, використовуючи логічне мислення, власний досвід, різні види інформації

Використовую декілька різних джерел інформації і вирішую, чи джерела є достовірними, досліджую різноманітні точки зору щодо теми/проблеми. Розпізнаю, коли хтось хоче, щоб я щось зробив, не надаючи мені достатніх причин.

Вмію визначати ключові слова (і словосполучення) для пошуку в інтернеті, здійснюю простий пошук наукових і науково-популярних статей в інтернеті. Розпізнаю факти і їх інтерпретацію. Розпізнаю основні види маніпуляцій (дезінформація, спотворена інформація, навмисне випущена інформація, найчастіше вживані техніки пропаганди в рекламі на телебаченні та в Інтернет-статтях). Вмію визначити першоджерело фотографій в інтернеті, дату їх першої публікації.

**Критичне
та
системне
мислення**

Приклад критеріїв для творчості

	Після 6 класу
Творчість	Продукую нові ідеї, розглядаю предмети і ідеї з різних точок зору
	Розпізнаю цікаву, дотепну і гарну мову в читанні і розмові
	Використовую уяву для створення ідей і об'єктів, які не існують в реальному світі
	Обираю завдання, які є викликом для мене, новою діяльністю. Зважаю на переваги і негативні наслідки при прийнятті рішення йти на ризик. Точно визначаю свої помилки і навчаюся завдяки їм
	Вирізняю гумор у своїх діях і діях інших, використовую відомі фрази незвичайним чином, створюю жарти, каламбури
	Можу діяти за своїми переконаннями, незважаючи на думки однолітків
	Використовую знання з предмету і суміжних з ним при створенні нового

Залишаються запитання:

- Чи/Як вчителів будуть навчати формувати і оцінювати наскрізні вміння?
- Як наскрізні вміння будуть відображені в освітній програмі закладу для кожного класу?
- Як адаптувати типову освітню програму до потреб учнів та можливостей закладу освіти?

Я маю мрію...

Будуть перевіряти :

- критичне мислення
- вміння ризикувати в творчості
- конструктивно керувати емоціями
- розв'язувати проблеми
-

